

NÅGRA ANTECKNINGAR OM TYRESÖ TIDNING 1949-1987

I juli 1949 utkom det första numret av Tyresö Tidning.

I en anmälan på första sidan säger man: "våra riktlinjer bliver, full parti-politisk neutralitet i den meningen att tidningen icke kommer att gynna någon särskild politisk grupp. En särskild spalt för allmänheten kommer att stå till förfogande. Å denna tolereras icke några personliga angrepp mot enskilda och inget som kan sätta folks goda namn och rykte i fara. Vi har försäkrat oss om kunniga medarbetare, var och en fackman på sitt område."

Det var minsann ingen dålig målsättning; jag skulle önska att vi i dag nästan fyrtio år senare, kunde följa samma ledstjärna. Nå, även den nya tidningen nådde nog inte alltid upp till stjärnorna.

Eldsjälen och den ledande kraften i Tyresö Tidning var Håkan Hasselgren. Under 20 år, fram till sin död i november 1968, skrev och redigerade han Tyresö Tidning i stort sett ensam.

Som så många andra i Tyresö var Håkan Hasselgren "invandrare". Han var skåning från Kristianstads län och kom till Birka-gårdens folkhögskola och stannade sen i Stockholmsområdet. Så småningom, år 1921, fick han anställning vid Stockholms spårvägar där han arbetade i över trettio år, eller tills de kommunala uppdragen blev alltför många.

I mitten av trettio-talet bosatte sig Håkan Hasselgren i Kumla och började rätt snart att röja upp i det sömninga kommunala livet i Tyresö. År 1940 valdes han in i kommunalnämnden och sedan i byggnads- och hälsovårdsnämnden. Han blev så ordförande i alla tre. Samtidigt ledde han arbetare-kommunen, var landstingsman och efter sin pensionering nämndeman och ordförande i PRO.

De uppgifter som Håkan Hasselgren skötte på fritiden var mer än tillräckliga för en kommunalrådstjänst; hur i all världen han fick till att köra spårvagn har jag svårt att förstå. Nå, i sanningens namn skall sägas att Håkan gick i pension före 60-årsåldern för att bättre hinna med att bygga upp Tyresö.

Kommer ni förresten ihåg att för 25 år sedan hade Tyresö endast 3 200 invånare som hade en kommunalskatt som endast var 8:74. Får jag i sammanhanget rädda en enda sakuppgift åt eftervärlden: år 1953 var tyresöborna allvarligt oroad över Stockholms stads planer på att förlägga ett fängelse till Skrubba-området.

Efter dessa uppgifter om Håkan Hasselgrens person något om hur han formade Tyresö Tidning under 20 års tid. Han skrev ensam i stort sett - ett nummer i månaden som för det mesta hade 12-16 sidor. Innehållet riktade sig direkt till villa- och sommarstugeägarna. Där fanns artiklar om trädgårdsskötsel, husreparationer, juridisk frågor, men framför allt informerade Hasselgren om kommunens verksamhet. Det var regelbundna rapporter om allt som hände i styrelser och nämnder. Varje år förekom en fullständig redovisning av den kommunala budgeten, skatteuttaget, investeringar, lån osv. Rapporterna var väl ofta långa utan särskilt mycket mellanrubriker eller några försök att göra texten lättläst, men var säker om att innehållet angick läsarna! Det skulle finnas mycket att berätta om utvecklingen här i vår kommun, men det skulle ta allt för stort utrymme. För de som någon gång skall skriva om den kommunala utvecklingen i Tyresö måste Tyresö Tidning vara en guldgruva.

När Håkan Hasselgren ville kommentera andra ting än de rent kommunala och villaintressena, använde han sig av brevformen. Han skrev själv brev till tidningen som han kallade "Till min syster" som förutsattes vara bosatt i Skåneland. Denna syster - som var Håkan själv - svarade regelbundet under rubriken "Till min broder".

I dessa fiktiva brev gav Håkan sin fantasi fritt spelrum. Han kommenterade dagshändelser, berättade historier eller minnen från sin barndom. Han kunde också citera Nietzsche när det ville sig. Han lät ofta sin syster berätta om hur det var i Skåne.

Under alla åren medarbetade Håkans fru Hildur i Tyresö Tidning. Hennes bidrag var på vers, där hon i bunden form ofta skrev om årstiderna, högtider, särskilt då julen. Får jag citera en av hennes allra första dikter införd i julnumret 1949:

Jul i norden

Över land som varsamt skonats
ifrån krigets hemska brand
strålar åter julestjärnan
glimmande och lyckosam

Västanvinden hörs ej susa
ibland trädens kronor fram
vilda bäcken soms hörts brusa
vilar still i isens famn.

All naturen synes vila
omhöljd av en mantel vit
endast dagen skyndsamt ilar
förmåt mot en annan tid.

Vad den tiden bär i sköte
icken nån förnimma kan
kanske nu vi gå till mötes
dag som bliver mödosam.

Men när julens stjärna glimmar
över Nordens vackra land
uti kvällens sena timma
liknar det en sagostrand.

Håkan Hasselgren var i full verksamhet ända
till han hastigt gick bort den 26 november
1968, 72 år gammal. Det sista han skrev
finns i Tyresö Tidnings novembernummer
samma år.

I ett brev från sin fiktiva syster berättar han att hon -systern- blivit förälskad på gamla dar. Det är en riktigt läsvärd s'öna, där systern talar om att föremålet för hennes ömma låga heter Fridolf och redan har lånat 2 000 kr av henne. Testamentet till förmån för brodern (Håkan) skall hon ändra till Fridolfs förmån. Så här slutar brevet:

"Du tycker nog att din syster har blivit lite larvig som kan gå och bli förälskad på gamla dar. Jag är ju dock inte så förfärligt gammal. Samhället har blivit mer förstående än när vi var unga. Då tyckte man det var skamligt om två gamla människor blev kära. Nu inser man att varje människa har samma behov om han är gammal eller ung. Nu tycker man att en gammal på ålderdomshemmet skall ha samma rättigheter som en ung människa. Han skall få ha en käresta och få taga en sup till maten om han tycker det. Inget förmyndarskap skall få förekomma."

Det blev Gunnar Höglin, redaktör på KF som upptog Håkan Hasselgrens fallna samtal. Tidningen fick rätt snart en annan karaktär. Bildmaterialet blev rikligare, men innehållet präglades inte i lika hög grad av redaktören. Senare står Jonas Höglin som redaktör - en son till Gunnar - men mitt intryck är att det var Gunnar som egentligen gjorde tidningen. Inte heller fick tidningen mera ungdomsmaterial.

Klart är att Tyresö Tidningen blev läsvänligare, bättre redigerad, men den förlorade något av sin karaktär som rörelsetidning. Familjen Höglin gjorde en allmän bra tidning i fem år.

Därefter kom Margaretha och Peter Wiking som i en välgjord programförklaring säger att de fortsättningen skall sprida kunskap om vad som händer i kommunen, naturen, tomten osv. Egnahemsföreningen nämns inte.

Jag blir inte klok på vad de nya redaktörerna egentligen ville med sin tidning. De köpte kåserier av Gits Olsson i Svenska Dagbladet och hade mycket allmängods. Allt var flott presenterat: Så långt som möjligt från Håkan Hasselgrens tidning.

Paret Wiking gjorde 8 nummer och sedan kom Sven Ståhl, journalist till professionen. Också han lämnade ifrån sig en välredigerad tidning men den innehöll allt mindre om egnahemsföreningen men allt mera annonser. Detta innebar att det redaktionella materialet minskade, men allmänt sett var tidningen lätt att läsa.

Redan år 1975, ett år efter Ståhls övertagande av ansvaret kom Trollbäckens Egnahemsförening i ekonomiska svårigheter på grund av att Tyresö Tidning blev allt för dyr. År 1976 tvingades föreningen att ta ett inteckningslån på 40 000 kr i tomten och fastigheten vid Vendelsövägen för att reglera tidningens skulder.

I slutet av år 1981 kom en tidning som skulle vara den sista. Beslutet om nedläggning hade något tvivelaktigt fattats av föreningens styrelse med knapp majoritet. Det fanns nämligen de som ansåg att årsmötet borde vara den rätta instansen.

Men redan i februari 1982 kom en enklare variant av Tyresö Tidning som på förstasidan hade en stor rubrik: Ryktet om min död är betydligt överdrivet. Det var Gertrud och Åke Sunnehed som trotsade styrelsens beslut. De tillhörde tidningskommittén, och genom dem fick medlemmarna veta hur illa det var med tidningens ekonomi och därmed också föreningens.

År 1981 hade alla medlemsavgifterna 49 350 kr plus ytterligare 2 050 kr överförts till tidningen, men ändå fanns skulder på över 20 000 kr.

Under en kortare tid tog Katarina Domsek sig an tidningen och gjorde med enkla medel en mycket bra och läsvärd medlems-tidning.

Katarina Domsek fick snart - som alla vet - annat att syssla med och här står jag som sedan 1984 försökt att göra Tyresö Tidning. Under en femårsperiod har styrelsen, med en enklare medlemstidning, lyckats restaurera vår förenings ekonomi så att vi idag står på en solid ekonomisk grund.

Tyresö Tidnings framtid är tryggad i sin nuvarande enkla form. Men för att den återigen skall bli en rörelsetidning fordras det att medlemmarna sluter upp omkring den och på allvar börjar medarbeta. Jag tror att den allmänna skrivkunnigheten nu är långt större än på fyrtiotalet. Tack för att ni har lyssnat.

Gustav O. Svensson

TyresöTidning

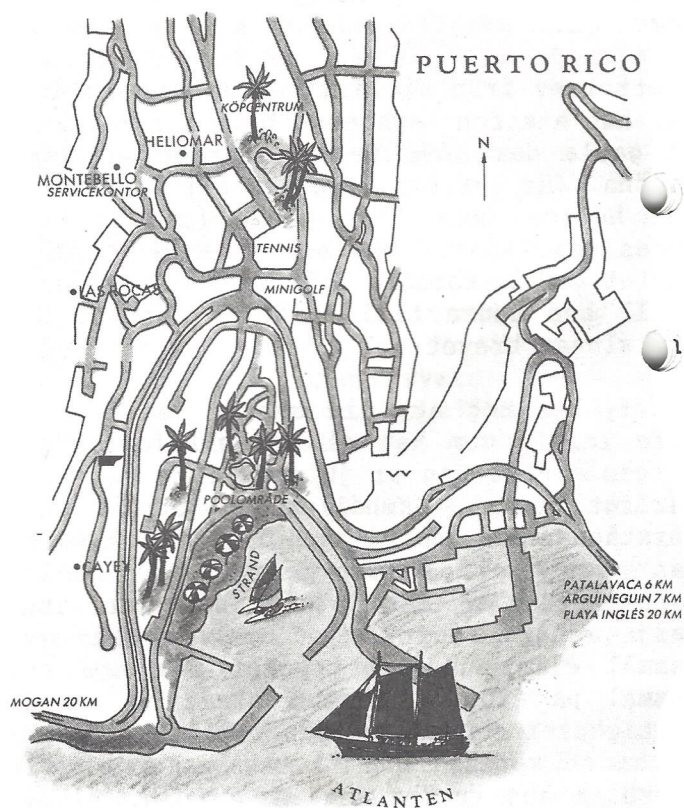
DAGBOK FRÅN PUERTO RICO

12 februari

Puerto Rico på södra Gran Canaria är den mest egendomliga mänskliga bosättning jag sett. Den sterila marken, utan egentlig växtlighet, går brant upp mot himlen; men några riktiga berg i traditionell mening är det inte fråga om. Efter sluttningarna har man byggt - och fortsätter att bygga - terraserade boningar. De hänger som svalbon efter branterna.

Det finns enl iten beskedlig strandremsa vid sidan om hamnen som söker rättfärdiga att 10 000-tals människor kommer till Puerto Rico för att bada, men framför allt för att sola.

Hamnen och stranden har ett litet uppland där man till att börja med byggde envånings bungalows, men sedan fyllt på med flervåningshus och ett affärscentrum. Ett par parker finns, med all världens tropiska träd. Det är lite synd att man inte vet namnen på dem eller var de kommer ifrån. Nu är det så att hit till Gran Canarias har man i hundratal år fört in växter från alla världsdelar, nå kanske inte från de mest arktiska regionerna. Man spanar förgäves efter något av våra svenska lövträd.

Hotellen i Puerto Rico på sluttningarna på ömse sidor om en dalgång - ofta med fin utsikt över havet, hamnen och stranden. Nere i dalgången finns köpcentrum, restauranger, diskotek, poolområden etc.